

Bruxelles, den **XXX**
[...](2019) **XXX** draft

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Meddelelse om beskyttelse af fortrolige oplysninger i forbindelse med nationale domstoles private håndhævelse af EU's konkurrenceregler

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Meddelelse om beskyttelse af fortrolige oplysninger i forbindelse med nationale domstoles private håndhævelse af EU's konkurrenceregler

I. Denne meddelelses anvendelsesområde og formål

1. Adgang til beviser er et vigtigt element i håndhævelsen af de rettigheder, der tilkommer privatpersoner i medfør af artikel 101 eller 102 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) i civile sager, der behandles ved nationale domstole. Nationale domstole spiller en vigtig rolle for at afhjælpe informationsasymmetri mellem sagsøgere og sagsøgte ved at fremlægge beviser.
2. Privat håndhævelse af EU's konkurrenceregler kan antage forskellige former såsom bl.a.:
 - (i) deklaratoriske søgsmål, der kan betragtes som søgsmål, hvorved sagsøger begærer retten om at erklære, at sagsøgte har overtrådt EU's konkurrenceregler, og at sagsøger led skade som følge af en sådan overtrædelse. I så fald fastsætter nationale domstole kvantificeringen af den påførte skade i særskilte efterfølgende sager
 - (ii) søgsmål om pålæg kan betragtes som søgsmål, der har til formål at standse adfærd, som er i strid med EU's konkurrenceregler eller
 - (iii) erstatningssøgsmål, der kan betragtes som søgsmål, hvorved sagsøger søger erstatning for skader forårsaget af en virksomheds eller en sammenslutning af virksomheders overtrædelse af EU's konkurrenceregler. Erstatningssøgsmål kan være opfølgende eller uafhængige søgsmål. Opfølgende søgsmål er civile sager, der anlægges, efter at Europa-Kommissionen ("Kommissionen") eller en national konkurrencemyndighed har konstateret en overtrædelse. Selvstændige søgsmål er civile søgsmål, som ikke følger af en konkurrencemyndigheds forudgående konstatering af en overtrædelse af konkurrencelovgivningen. I så fald vurderer domstolen først, om konkurrenceretten er blevet overtrådt, før den vurderer, om sagsøger har lidt skade og før kvantificering af en sådan skade og udstedelse af pålæg om erstatning.
3. I sager om privat håndhævelse af EU's konkurrenceret kan nationale domstole forventes at modtage begæringer om fremlæggelse af beviser, der indeholder fortrolige oplysninger. Dette gælder især for erstatningssøgsmål.
4. I erstatningssøgsmål bør nationale domstole kunne kræve fremlæggelse af nøjagtigt angivne beviser eller kategorier af beviser efter begæring fra en part under behørig hensyntagen til nødvendigheden og proportionaliteten af fremlæggelsesforanstaltningerne.¹ Nationale domstole bør med henblik herpå råde over en lang række foranstaltninger for at kunne beskytte fortrolige oplysninger på en måde, der ikke hindrer parternes effektive adgang til domstolene eller til udøvelse af domstolen til fuld erstatning. Samtidig skal nationale domstole tage højde for de nødvendige foranstaltninger, hvad angår beskyttelse af bevismateriale, der indeholder fortrolige oplysninger.²
5. Formålet med denne meddelelse er at bistå de nationale domstole, når de behandler begæringer om fremlæggelse af fortrolige oplysninger i sager om privat håndhævelse af EU's

¹ Artikel 5, stk. 1, 2 og 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/104/EU af 26. november 2014 om visse regler for søgsmål i henhold til national domstol angående erstatning for overtrædelser af bestemmelser i medlemsstaternes og Den Europæiske Unions konkurrenceret (EUT L 349 af 5.12.2014, s. 1). ("erstatningsdirektivet")

² Jf. betragtning 18 og artikel 5, stk. 4, i erstatningsdirektivet.

konkurrenceret, navnlig i forbindelse med erstatningssøgsmål.³ Formålet med meddelelsen er navnlig at bistå de nationale domstole i udvælgelsen af effektive beskyttelsesforanstaltninger i betragtning af sagens særlige omstændigheder, typen og graden af følsomhed af de fortrolige oplysninger samt andre relevante betragtninger, der er beskrevet i afsnit III nedenfor. Sådanne foranstaltninger kan benyttes i det omfang, de er tilgængelige i henhold til og i overensstemmelse med nationale procedureregler, herunder retten til en retfærdig rettergang og retten til forsvar, som er anerkendt i EU-retten og national ret.

6. Som kilde til inspiration og vejledning er denne meddelelse ikke bindende for nationale domstole og ændrer ikke eksisterende regler i EU-retten eller lovgivningen i medlemsstaterne. Denne meddelelse ændrer og indfører ikke nogen ændringer af de retsplejeregler, der gælder for civile sager i de enkelte medlemsstater. En national domstol er således ikke forpligtet til at følge meddelelsen. Desuden er denne meddelelse med forbehold af EU-domstolens retspraksis.
7. Derudover bør intet i denne meddelelse fortolkes som en tilladelse til fremlæggelse af beviser, der er beskyttet under retten til fortrolighed mellem advokat og klient, dvs. princippet om fortrolighed i kommunikation mellem en juridisk repræsentant og dennes klient.⁴ Denne meddelelse omfatter ikke og er med forbehold for regler og praksis med hensyn til aktindsigt i europæiske institutioners dokumenter i henhold til forordning (EF) nr. 1049/20015 og om behandling af personoplysninger i henhold til forordning (EF) nr. 2018/1725 samt forordning (EU) nr. 2016/6796.
8. Endelig bygger denne meddelelse på visse aspekter, der er omhandlet i meddelelsen om samarbejdet mellem Kommissionen og de nationale domstole.⁷ Denne meddelelse tager også

³ Artikel 2, stk. 1, i erstatningsdirektivet fastsætter "overtrædelse af konkurrenceretten" som en overtrædelse af artikel 101 eller 102 i TEUF eller af national konkurrenceret. Artikel 2, stk. 3, i direktivet definerer "national konkurrenceret" som bestemmelser i national ret, som overvejende forfølger de samme mål som artikel 101 og 102 i TEUF, og som anvendes på samme sag og parallelt med EU-konkurrenceretten i henhold til artikel 3, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1/2003, undtagen bestemmelser i national ret, der pålægger fysiske personer strafferetlige sanktioner, medmindre sådanne strafferetlige sanktioner er den måde, hvorpå de konkurrenceregler, der finder anvendelse på virksomheder, håndhæves.

⁴ Artikel 5, stk. 6, i erstatningsdirektivet; jf. desuden dom i sag 155/79, *AM & S Europe mod Kommissionen*, EU:C:1982:157 og sag C-550/07 P, *Akzo Nobel Chemicals og Akros Chemicals mod Kommissionen*, EU:C:2010:512.

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1049/2001 af 30. maj 2001 om aktindsigt i Europa-Parlamentets, Rådets og Kommissionens dokumenter (EFT L 145 af 31.5.2001, s. 43). "*Formålet med nærværende forordning er at give domstolen til aktindsigt størst mulig virkning [...]*" (betragtning 4). Forordningen om aktindsigt vedrører gennemsigtighed og er beregnet til fremlæggelse af oplysninger for den brede offentlighed. Som Retten har for nylig har præciseret "[...] *forordning nr. 1049/2001 har til formål at give offentligheden en ret til aktindsigt i institutionernes dokumenter og ikke at fastsætte regler, der skal beskytte den særlige interesse, som den ene eller anden person kunne have i at få adgang til et af disse*" (jf. sag T-623/13 *Unión de Almacenistas de Hierros de España mod Kommissionen*, ECLI:EU:T:2015:268, præmis 86). Denne forordning tager således ikke højde for sagsøgers særlige behov i sager om erstatning som følge af overtrædelser af EU's konkurrenceret. Disse sagsøgere kan i stedet fuldt ud henholde sig til de nationale regler, der gennemfører artikel 5 og 6 i erstatningsdirektivet.

⁶ Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EU) 2018/1725 af 23. oktober 2018 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EUT L 295 af 21.11.2018, s. 39-98) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1).

⁷ Kommissionens meddelelse om samarbejdet mellem Kommissionen og domstolene i EU's medlemsstater om anvendelse af EF-traktatens artikel 81 og 82 (EUT C 101 af 27.4.2004, s. 54), som ændret ved meddelelse fra Kommissionen - Ændring af Kommissionens meddelelse om samarbejdet mellem Kommissionen og domstolene i EU's medlemsstater om anvendelse af EF-traktatens artikel 81 og 82 (EUT C 256 af 5.8.2015, s. 5). ("Meddelelse om samarbejde med nationale domstole")

højde for og er helt i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i direktivet om forretningshemmeligheder.⁸

II. Fremlæggelse af bevis, der indeholder fortrolige oplysninger, for nationale domstole

A. Relevante overvejelser i forbindelse med fremlæggelse af beviser

9. I forbindelse med privat håndhævelse af EU's konkurrenceret afhænger parternes mulighed for effektivt at kunne udøve sine rettigheder ofte af muligheden for at få adgang til det bevismateriale, der er nødvendigt for at understøtte deres krav eller forsvar.
10. For sagsøgere vil en sådan adgang til bevismateriale bl.a. være nødvendig for at bevise en overtrædelse i et selvstændigt søgsmål, for at bevise om der foreligger en årsagssammenhæng mellem overtrædelser og den påståede skade og i givet fald for kvantificeringen af den pågældende skade. Det kan dog forekomme, at den part, der bærer bevisbyrden, ikke er i besiddelse af eller ikke har umiddelbar adgang til dette bevismateriale.
11. I forbindelse med opfølgende erstatningssøgsmål kan sagsøgere f.eks. være nødt til at anmode om adgang til beviser for at bevise, at der er forvoldt skade og omfanget af denne skade, eftersom det ofte er sagsøgte, der har bevismaterialet. Hvis en sagsøgt f.eks. fremfører, at sagsøger har overvæltet overprisen fra overtrædelser på sine kunder (en såkaldt påstand om overvæltning), kan sagsøgte anmode om adgang til beviser, som er i sagsøgers eller tredjeparts besiddelse.⁹
12. I de fleste sager vil en af parterne være i besiddelse af de begærede beviser. I nogle tilfælde er de beviser, der anmodes om (f.eks. til afgørelse om overtrædelser eller fastlæggelse af overtrædelsens midlertidige omfang), i dokumenter, der er forelagt eller indhentet af sagsøgte fra en konkurrencemyndighed via adgang til konkurrencemyndighedens sagsakt (f.eks. allerede eksisterende oplysninger, svar på anmodninger om oplysninger osv.). I andre tilfælde kan sagsøgte eller sagsøger være i besiddelse af yderligere beviser, der er relevante for erstatningskravet (f.eks. kvantificering af skaden, fastlæggelse af årsagssammenhæng, estimering af sagsøgtes eventuelle "overvæltning" af en overpris), og som ikke indgik i konkurrencemyndighedens sagsakt. Dette gælder især for oplysninger vedrørende kundespecifikke priser, avancer, omsætning eller andre data såsom køberes prispolitik mv.
13. Fremlæggelse af beviser skal anmodes fra alle parter i civile retssager eller tredjeparter, for så vidt som de er i besiddelse af oplysninger, dvs. hvis de har kontrol over beviser. Begrebet kontrol betyder ikke, at indehaveren af oplysningerne skal være i fysisk besiddelse af dem. Hvis beviserne f.eks. ligger på harddisken hos et datterselskab til sagsøgte, vil sagsøgte anses for at have kontrol over disse beviser.¹⁰
14. Nationale domstole kan efter anmodning fra en part beslutte at kræve, at en part eller en tredjepart fremlægger beviser. Hvis parterne i civile sager eller enhver anden tredjepart ikke med rimelighed kan fremskaffe de pågældende beviser, og hvis anmodningen vedrører et dokument i Kommissionens eller den relevante nationale konkurrencemyndigheds sagsakt, kan den nationale domstol stille kravet til dem.¹¹ Dette kan være tilfældet, når den pågældende

⁸ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/943 af 8. juni 2016 om beskyttelse af fortrolig knowhow og fortrolige forretningsoplysninger (forretningshemmeligheder) mod ulovlig erhvervelse, brug og videregivelse (EUT L 157 af 15.6.2016, s. 1-18).

⁹ Meddelelse fra Kommissionen om tabsopgørelse i erstatningssøgsmål (EUT C 167 af 13.6.2013, s. 19), og praktisk vejledning om tabsopgørelse i erstatningssøgsmål efter overtrædelser af artikel 101 eller 102 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (11.6.2013). Jf. ligeledes Retningslinjer for nationale domstole om, hvordan der foretages skøn af den andel af overprisen, som er blevet overvæltet til den indirekte aftager (*Bemærk: endnu ikke offentliggjort*).

¹⁰ Vedrørende begrebet virksomhed i forbindelse med privat håndhævelse henvises til sag C-724/17 *Vantaan kaupunki* mod *Skanska Industrial Solutions Oy med flere*, EEU:C:2019:204, præmis 47.

¹¹ Jf. artikel 4, stk. 3, i TEU om princippet om loyalt samarbejde mellem Unionen og medlemsstaterne, og artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 1/2003 for så vidt angår anmodninger om oplysninger til Kommissionen samt sag C-2/88,

part ikke kan finde et bestemt dokument (hvis f.eks. filen er beskadiget, der var brand i lokalerne, og de gamle fysiske sagsakter blev ødelagt).

15. Erstatningsdirektivet pålægger navnlig medlemsstaterne at fastsætte sagsøgers og sagsøgtes ret til at kræve fremlæggelse af beviser, af relevans for deres krav eller forsvar på følgende betingelser.¹²
16. De nationale domstole skal først afgøre, om erstatningskravet er rimeligt, og om anmodningen om fremlæggelse vedrører relevante beviser samt er forholdsmæssig¹³. Erstatningsdirektivet foreskriver, at vurderingen af proportionalitet skal tage hensyn til omfanget af fremlæggelsen af beviser og omkostningerne herved, navnlig for eventuelle berørte tredjeparter, herunder for at forhindre ukonkret søgning efter oplysninger, der sandsynligvis ikke er relevante for søgsmålets parter. Meget brede eller generaliserede anmodninger om fremlæggelse vil sandsynligvis ikke opfylde disse krav.¹⁴
17. For det andet skal anmodninger om fremlæggelse identificere nøjagtigt angivne beviser eller kategorier af beviser "så præcist og så snævert som muligt" på grundlag af rimeligt tilgængelige oplysninger.¹⁵ Kategorier af beviser kan identificeres ud fra henvisning til fællestræk ved deres væsentlige bestanddele såsom art, formål eller indhold af de dokumenter, der begæres fremlagt, tidspunktet for deres udarbejdelse eller andre kriterier. En begæring om kategorier af beviser kan for eksempel henvise til salgsdata for produkt Y, der er udvekslet mellem virksomhed A og B fra år 2000 til år 2005.
18. For det tredje fastslår erstatningsdirektivet med hensyn til fremlæggelse af oplysninger i Kommissionens eller en national konkurrencemyndigheds sagsakter, at en national ret ved vurderingen af, om et pålæg om fremlæggelse af oplysninger er proportionalt, skal tage hensyn til, hvorvidt "begæringen er affattet specifikt med hensyn til arten, genstanden eller indholdet af dokumenter forelagt for en konkurrencemyndighed eller indeholdt i dennes sagsakter snarere end som en ukonkret ansøgning vedrørende dokumenter, der er indgivet til en konkurrencemyndighed".¹⁶ For så vidt angår disse typer af dokumenter skal det erindres, at erstatningsdirektivet fastslår, at redegørelser til brug for bødefritagelse eller bødenedsættelse og forligsredegørelser aldrig må fremlægges (såkaldte "dokumenter på den sorte liste").¹⁷ Hvis Kommissionen eller en national konkurrencemyndighed endnu ikke afsluttet sagsbehandlingen, kan den nationale domstol desuden ikke kræve fremlæggelse af oplysninger, der blev udarbejdet af en fysisk eller juridisk person specifikt til en konkurrencemyndigheds sagsbehandling; oplysninger, som er udarbejdet af konkurrencemyndigheden og fremsendt til parterne i forbindelse med dens behandling af sagen; og forligsredegørelser, der er blevet trukket tilbage (såkaldte "dokumenter på den grå liste").¹⁸

B. Fremlæggelse af fortrolige oplysninger

19. I sager vedrørende privat håndhævelse af EU's konkurrenceret skal nationale domstole sikre effektiv udøvelse af sagsøgers og sagsøgtes rettigheder ved at give adgang til oplysninger med

Zwartveld, EU:C:1990:315, præmis 22. Jf. også artikel 6, stk. 10, i erstatningsdirektivet, der fastslår, at fremlæggelse fra en konkurrencemyndighed er en sidste udvej ("*Medlemsstaterne sikrer, at nationale domstole kun begærer fremlæggelse af beviser fra en konkurrencemyndighed vedrørende beviser i dennes sagsakter, når en part eller tredjepart ikke med rimelighed kan skaffe beviserne.*").

¹² Jf. betragtning 15 og artikel 5, stk. 1, i erstatningsdirektivet.

¹³ Jf. artikel 5, stk. 1 og 3, i erstatningsdirektivet; jf. desuden bemærkninger fra Kommissionen til Det Forenede Kongeriges High Court of Justice af 27. januar 2017 i henhold til artikel 15, stk. 3, i forordning (EF) nr. 1/2003, i EURIBOR-sagen, præmis 24, der er tilgængelig på http://ec.europa.eu/competition/court/antitrust_amicus_curiae.html

¹⁴ Jf. betragtning 23 i erstatningsdirektivet om proportionalitetsprincippet og forhindring af "fisketure", dvs. ukonkrete eller for brede søgninger efter oplysninger, der sandsynligvis ikke er relevante for søgsmålets parter.

¹⁵ Jf. betragtning 16 og artikel 5, stk. 2, i erstatningsdirektivet.

¹⁶ Artikel 6, stk. 4, litra a), i erstatningsdirektivet.

¹⁷ Artikel 6, stk. 6, i erstatningsdirektivet.

¹⁸ Artikel 6, stk. 5, i erstatningsdirektivet.

relevans for at godtgøre de respektive krav (hvis betingelserne for oplysningernes fremlæggelse er opfyldt), samtidig med at der værnes om den parts eller tredjeparts interesser, for hvilke de fortrolige oplysninger skal fremlægges.

20. I forbindelse med nationale sager er det forhold, at oplysninger er af fortrolig art, ikke nogen ufravigelig forudsætning for deres fremlæggelse.¹⁹ Det samme gælder for fremlæggelsen af forretningshemmeligheder i forbindelse med direktivet om forretningshemmeligheder.²⁰
21. Ved fremlæggelse af fortrolige oplysninger bør disse oplysninger dog i videst mulige omfang være beskyttet. Faktisk er beskyttelse af forretningshemmeligheder og andre fortrolige oplysninger et generelt princip i EU-retten.²¹
22. Direktivet om forretningshemmeligheder indeholder en EU-definition af en forretningshemmelighed i forbindelse med privat håndhævelse. Artikel 2, stk. 1, i direktivet om forretningshemmeligheder definerer forretningshemmeligheder som oplysninger, der opfylder følgende krav:
 - (i) er hemmelige i den forstand, at de ikke i deres helhed eller i den præcise konfiguration eller sammensætning af deres komponenter er almindeligt kendt blandt eller umiddelbart tilgængelige for personer i de kredse, der normalt beskæftiger sig med den pågældende type oplysninger,
 - (ii) har en forretningsmæssig værdi som følge af deres fortrolige karakter samt
 - (iii) de er af den person, som lovligt kontrollerer oplysningerne, under de givne omstændigheder blevet underkastet rimelige foranstaltninger til hemmelighedsholdelse
23. Forretningshemmeligheder som defineret ovenfor skal pr. definition betragtes som fortrolige oplysninger. Andre typer af oplysninger kan dog også betragtes som fortrolige.
24. Hvilke oplysninger, der kan betragtes som fortrolige, kan vurderes fra sag til sag. Parter i administrative sager kan for eksempel have begæret fortrolighed over for de andre parter i administrative sager, men kan ikke begære det samme over for de parter, der anmoder om fremlæggelse for en national domstol i civile sager. Dette gælder også for tredjeparter, som Kommissionen eventuelt har fremskaffet oplysninger fra i løbet af administrative sager.
25. Desuden bør nationale domstole tage højde for nationale regler eller relevant national retspraksis, der definerer fortrolige oplysninger. Denne meddelelse indeholder ikke nogen definition af fortrolige oplysninger med henblik på nationale domstoles private håndhævelse af EU's konkurrenceregler. Det er dog muligt at hente inspiration fra EU-domstolens retspraksis,²² i henhold til hvilken beviser, som opfylder følgende kriterier, skal betragtes som fortrolige oplysninger:

¹⁹ Sag T-353/94, *Postbank*, EU:T:1996:119, præmis 66 og artikel 89; jf. desuden til inspiration meddelelse om samarbejdet med nationale domstole, der er citeret ovenfor, præmis 24; og Kommissionens meddelelse om regler for indsiget i Kommissionens sagsakter i forbindelse med sager efter EF-traktatens artikel 81 og 82, EØS-aftalens artikel 53, 54 og 57 og Rådets forordning (EF) nr. 139/2004 (EUT C 325 af 22.12.2005, s. 7), som ændret (EUT 144 af 23.4.2016, s. 29) ("meddelelsen om indsiget i sagsakter"), punkt 24.

²⁰ Jf. artikel 3 og 9 i direktivet om forretningshemmeligheder.

²¹ Jf. artikel 339 TEUF. Jf. også sag C-53/85, *Akzo Chemie mod Kommissionen*, EU:C:1986:256, præmis 28; sag C-36/92 P, *SEP mod Kommissionen*, EU:C:1994:205, præmis 37 og sag C-15/16, *Baumeister*, EU:C:2018:464, præmis 53. Beskyttelsen af fortrolige oplysninger er også en følge af alles ret til respekt for sit privatliv og familieliv, der er fastsat i artikel 7 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (*EUT C 326 af 26.10.2012, s. 391–407*) (jf. sag C-450/06, *Varec S.A. mod Belgien*, EU:C:2008:91, præmis 46-54).

²² Sag T-198/03, *Bank Austria mod Kommissionen*, EU:T:2006:136, præmis 71; sag T-474/04, *Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse mod Kommissionen*, EU:T:2007:306, præmis 65; sag T-88/09, *Idromacchine mod Kommissionen*, EU:T:2011:641, præmis 45; sag T-345/12, *Akzo Nobel m.fl. mod Kommissionen*, EU:T:2015:50, præmis 65; og sag C-162/15 P *Evonik Degussa mod Kommissionen*, ECLI:EU:C:2017:205, præmis 107.

- (i) at de kun er tilgængelige for en begrænset personkreds;²³ samt
- (ii) at fremlæggelsen af dem kan være til alvorlig skade for den, som fremlagde dem, eller for tredjeparts interesser; dette er normalt tilfældet, hvis oplysningerne har kommerciel, finansiel eller strategisk værdi. I denne henseende kan oplysningernes fortrolige karakter afhænge af de personer, de vil blive fremlagt for (om der f.eks. er tale om en konkurrent, en kunde eller en leverandør).²⁴ For at vurdere potentialet for at forvolde skade er det også relevant at overveje, hvor aktuelle oplysningerne er. Følsomme oplysninger vedrørende igangværende eller fremtidige forretningsforbindelser, interne forretningsplaner og andre fremadrettede forretningsoplysninger kan ofte (i det mindste delvist) betragtes som fortrolige oplysninger. Selv sådanne oplysninger kan imidlertid miste deres fortrolige karakter, når de har "mistet deres kommercielle betydning, f.eks. på grund af den tid, der er gået;²⁵ samt
- (iii) at de interesser, som vil kunne skades ved fremlæggelse, objektivt set er beskyttelsesværdige. I denne henseende udgør en parts interesse i at beskytte sig selv eller sit omdømme mod en kendelse om pålæg om at betale erstatning truffet af en national domstol på grund af partens deltagelse i en overtrædelse af konkurrenceretten ikke en beskyttelsesværdig interesse.²⁶

C. Samarbejde mellem Kommissionen og de nationale domstole i forbindelse med fremlæggelse af beviser

26. I civile sager kan en national domstol vedrørende anvendelse af artikel 101 og 102 i TEUF beslutte at anmode Kommissionen om en udtalelse om spørgsmål vedrørende anvendelsen af EU's konkurrenceret eller beslutte at fremsende retlige, økonomiske eller proceduremæssige oplysninger i rettens besiddelse i overensstemmelse med princippet om loyalt samarbejde i artikel 4, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Union.²⁷ Den nationale ret kan f.eks. anmode om beviser fra Kommissionens sagsakter, hvis ingen anden (tredje)part med rimelighed kan fremskaffe dem.²⁸ Det er i denne henseende vigtigt at påpege, at Kommissionen som nævnt ovenfor ikke vil fremsende beviser på den sorte liste eller, hvis sagen ikke er afsluttet, beviser på den grå liste (jf. punkt 18).²⁹

²³ Oplysninger kan dog miste deres fortrolige karakter, så snart de er "til rådighed for en kreds af specialister eller kunne udledes af offentligt tilgængelige oplysninger"; jf. f.eks., kendelse i de forenede sager T-134/94, *NMH Stahlwerke mod Kommissionen*, EU:T:1996:85, præmis 40; kendelse i sag T-89/96, *British Steel mod Kommissionen*, EU:T:1997:77, præmis 29; kendelse i sag T-271/03, *Deutsche Telekom mod Kommissionen*, EU:T:2006:163, præmis 64 og 65; og kendelse i sag T-336/07, *Telefónica mod Kommissionen*, EU:T:2008:299, præmis 39, 63 og 64; jf. desuden meddelelse om aktindsigt, punkt 23.

²⁴ Dette er også relevant for beskyttelse af tredjeparter mod risikoen for repressalier fra en konkurrent eller handelspartner, der kan lægge et betydeligt kommercielt eller økonomisk pres på dem. Jf. for eksempel sag C-310/93, *BPB Industries og British Gypsum mod Kommissionen*, EU:C:1995:101, præmis 26 og 27.

²⁵ Oplysninger, som var fortrolige, men som er mindst fem år gamle, skal anses for historiske, medmindre den part, der har påberåbt sig denne karakter, påviser, at de stadig udgør en væsentlig faktor i dennes eller en tredjeparts forretningsmæssige stilling, jf. i denne forbindelse sag C162/15 P, *Evonik Degussa mod Kommissionen*, EU:C:2017:205, præmis 64; og sag C-15/16, *Baumeister*, EU:C:2018:464, præmis 54. jf. desuden meddelelse om aktindsigt, punkt 23.

Jf. *Bank Austria*, op. cit., præmis 78 og *Evonik Degussa*, op. cit., præmis 107-110 og 117. Jf. også dom afsagt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i *Gillberg mod Sverige* [GC], nr. 41723/06, præmis 67, ifølge hvilken "artikel 8 kan ikke påberåbes til støtte for en klage over den skade på vedkommendes omdømme, der er en forudsigelig følge af vedkommendes egne handlinger som f.eks. at begå en lovovertrædelse".

²⁷ Artikel 15, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1/2003; Meddelelse om samarbejdet med de nationale domstole, punkt 21, 27 og 29; Postbank, præmis 65; jf. også *Zwartveld*, præmis 21-22.

²⁸ Jf. artikel 6, stk. 10, i erstatningsdirektivet.

²⁹ Jf. artikel 16a 2 i Kommissionens forordning (EF) nr. 773/2004 af 7. april 2004 om Kommissionens gennemførelse af procedurer i henhold til EF-traktatens artikel 81 og 82, som ændret (EUT L 123 af 27.4.2004, s. 18). Se også punkt 26 i meddelelsen om samarbejdet med de nationale domstole om at afslå at udlevere oplysninger af tvingende hensyn, når det er nødvendigt for at beskytte Unionens interesser eller for at undgå indblanding i dens funktion og uafhængighed.

27. Desuden må Kommissionens bistand til nationale domstole ikke underminere de garantier, der tilkommer fysiske og juridiske personer som følge af princippet om tavshedspligt i henhold til artikel 339 i TEUF og artikel 28 i forordning (EF) nr. 1/2003.³⁰
28. Når Kommissionen er af den opfattelse, at de oplysninger, som den nationale domstol har anmodet om, indeholder fortrolige oplysninger, men inden de sender de pågældende oplysninger, vil den anmode den nationale domstol om, hvorvidt den kan garantere beskyttelsen af fortrolige oplysninger, og vil overveje de foranstaltninger, som den nationale domstol har truffet med henblik herpå. Den nationale domstol bør give den person, hvis fortrolige oplysninger er genstand for videregivelse, de nødvendige garantier for beskyttelsen af disse oplysninger.³¹
29. Hvis Kommissionen finder, at den nationale domstol i tilstrækkelig grad kan garantere fysiske og juridiske personers ret til beskyttelse af oplysningernes fortrolighed, videregiver Kommissionen de ønskede oplysninger til den nationale domstol. Sidstnævnte kan herefter videregive oplysningerne i nationale retssager ved at anvende foranstaltningerne til beskyttelse af oplysninger, der er meddelt til Kommissionen og ved at tage højde for Kommissionens eventuelle bemærkninger vedrørende dette punkt.

III. Foranstaltninger til beskyttelse af fortrolige oplysninger

A. Indledning

30. Som kilde til inspiration og ikke-bindende vejledning er formålet med denne meddelelse at bistå nationale domstole i forbindelse med en specifik anmodning om fremlæggelse i at evaluere, hvilke foranstaltninger der eventuelt skal iværksættes, inden fortrolige oplysninger kan videregives.
31. Eksempelvis henviser erstatningsdirektivet til en række foranstaltninger, herunder muligheden for redigering af følsomme tekstafsnit i dokumenter, afholdelse af retsmøder for lukkede døre, begrænsning af de personer, der har adgang til at se beviserne, og udpegelse af sagkyndige til at udarbejde sammendrag af oplysningerne i aggregeret eller anden ikke-fortrolig form.³² Valg af foranstaltning, der skal anvendes til at beskytte fortrolige oplysninger ved pålæg om fremlæggelse, vil naturligvis afhænge af de konkrete nationale procedureregler, herunder i hvilket omfang visse foranstaltninger overhovedet er tilgængelige.
32. Valget af en eller flere effektive foranstaltninger til at beskytte fortroligheden i sager om fremlæggelse vil bero på en vurdering fra sag til sag, der kan påvirkes af flere faktorer såsom *bl.a.*:
- (i) karakteren og følsomhedsgraden af de oplysninger, der er genstand for fremlæggelse (f.eks. kundenavne, priser, omkostningsstruktur, avancer osv.), og om for så vidt angår de rettigheder, der tilkommer den part, der begærer fremlæggelse, der kan gives adgang til disse oplysninger i aggregeret eller anonymiseret form
 - (ii) omfanget af den begærede fremlæggelse (dvs. mængden eller antallet af dokumenter, der skal fremlægges)
 - (iii) antal parter, der er berørt af retssagen og fremlæggelsen. Visse foranstaltninger til beskyttelse af fortrolighed kan være mere effektive end andre, afhængigt af om der er mere end én begærende part og/eller fremlæggende part

³⁰ *Postbank*, præmis 90.

³¹ Meddelelse om samarbejdet med de nationale domstole, punkt 25. Jf. også punkt 12 i Kommissionens udtalelse af 22. december 2014 efter en anmodning i henhold til artikel 15, stk. 1, i Rådets forordning (EF) 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82, *The Secretary of State for Health m.fl. mod Servier Laboratories Limited m.fl.*, C(2014) 10264 final, der er tilgængelig på http://ec.europa.eu/competition/court/confidentiality_rings_final_opinion_en.pdf.

³² Jf. betragtning 18 i erstatningsdirektivet.

- (iv) Forholdet mellem parterne (f.eks. om den fremlæggende part er en direkte konkurrent til den part, der begærer fremlæggelse,³³ om parterne har et varigt leveranceforhold osv.)
 - (v) hvorvidt ejerne af de oplysninger, der er genstand for fremlæggelse i forbindelse med retssagen for den nationale domstol, er tredjeparter.³⁴ Tredjeparters rettigheder i en civil retssag vedrørende beskyttelse af deres fortrolige oplysninger skal tages i betragtning.³⁵ Den fremlæggende part kan være i besiddelse af dokumenter fra en tredjepart, hvis indhold kan være fortrolig over for den begærende part og andre parter i sagen.³⁶
 - (vi) den kreds af personer, som gives adgang til oplysningerne (dvs. om fremlæggelse kun bør gælde for eksterne juridiske repræsentanter, eller om den begærende part (virksomhedsrepræsentanter) også vil få adgang til oplysningerne)
 - (vii) risikoen for utilsigtet videregivelse
 - (viii) domstolens mulighed for at beskytte fortrolige oplysninger i løbet af hele den civile sag, og efter at sagen er afsluttet: nationale domstole kan beslutte at en enkelt foranstaltning ikke er tilstrækkelig til effektivt at beskytte de fortrolige oplysninger, og at der er behov for at træffe andre foranstaltninger i løbet af sagen samt
 - (ix) eventuelle andre begrænsninger, eller administrative byrder forbundet med fremlæggelsen af oplysninger som f.eks. ekstra omkostninger eller yderligere administrative skridt for det nationale retssystem, de fremlæggende parters udgifter, sagens potentielle forsinkelser osv.
33. Endelig kan valget af den eller de mest effektive foranstaltninger afhænge af forekomsten af og muligheden for at håndhæve sanktioner for manglende overholdelse eller afvisning af foranstaltninger pålagt af domstolene med henblik på at beskytte fortrolige oplysninger. Nationale domstole bør kunne pålægge sanktioner med en tilstrækkelig afskrækkende virkning for manglende overholdelse af forpligtelser til at beskytte fortrolige oplysninger, navnlig for at undgå, at parterne anvender fortrolige dokumenter uden for den retssag, hvor de er blevet fremlagt.³⁷ I henhold til artikel 8 i erstatningsdirektivet skal nationale domstole effektivt kunne pålægge parterne, tredjeparter og deres juridiske repræsentanter sanktioner.³⁸

³³ Hvis parterne f.eks. er direkte konkurrenter, skal den valgte foranstaltning sikre, at den måde oplysningerne fremlægges på ikke vil give parterne mulighed for at indgå hemmelige aftaler eller give den part, der begærer fremlæggelse, en konkurrencemæssig fordel.

³⁴ Den fremlæggende part er ikke nødvendigvis ejer af oplysningerne. En part kan for eksempel have haft adgang til oplysninger fra tredjeparter under den administrative procedure for Kommissionen eller en national konkurrencemyndighed. Det forhold, at en part har haft adgang til oplysningerne, gør ikke denne part til ejer heraf.

³⁵ Jf. navnlig artikel 5, stk. 7, i erstatningsdirektivet ("Medlemsstaterne sikrer, at de, der skal fremlægge oplysninger, får lejlighed til at blive hørt, inden en national ret kræver fremlæggelse [...]").

³⁶ F.eks. i forbindelse med ikke-fortrolige udgaver af beviser vedrørende en dataindsamling, der blev tilrettelagt specifikt med henblik på aktindsigt, jf. Kommissionens udtalelse af 29. oktober 2015 i henhold til artikel 15, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82, *Sainsbury's Supermarkets Ltd mod Mastercard Incorporated m.fl.*, (C(2015) 7682 final), præmis 23, hvor Kommissionen anførte, at det på daværende tidspunkt ikke var nødvendigt at tage stilling til, om oplysningerne var fortrolige over for andre parter, men at tredjeparter, som fremsendte oplysningerne, kan gøre indsigelse mod deling af oplysningerne med sagsøger. Det konkluderedes i udtalelsen, at "[...], fordi Mastercard eventuelt blev stillet tilfreds med visse iværksatte foranstaltninger såsom en fortrolighedskreds, er det ikke ensbetydende med, at tredjeparter, som har afgivet oplysningerne, bliver stillet tilfreds." Udtalelsen findes på http://ec.europa.eu/competition/court/sainsbury_opinion_en.pdf.

³⁷ Jf. f.eks. artikel 16 i direktivet om forretningshemmeligheder, hvori det fremgår, at sanktioner kan pålægges enhver person, som ikke overholder eller nægter at overholde foranstaltninger, der er pålagt for at beskytte forretningshemmeligheder i løbet af en retssag.

³⁸ Jf. artikel 8 i erstatningsdirektivet. Jf. også betragtning 33 i erstatningsdirektivet. Anvendelse af sanktioner er væsentlig i lyset af, at nationale domstole i de fleste tilfælde ikke vil være i stand til i realtid at overvåge parternes overholdelse af bestemmelserne i et fremlæggelsespålæg, navnlig i forbindelse med en fortrolighedskreds.

34. Sanktionernes nøjagtige karakter og omfang vil afhænge af de nationale regler. I henhold til erstatningsdirektivet skal sanktioner for manglende overholdelse af et fremlæggelsespålæg, tilintetgørelse af relevante beviser; undladelse eller afvisning af at opfylde de forpligtelser, der pålægges af en national domstol ved en afgørelse om beskyttelse af fortrolige oplysninger; og overtrædelse af begrænsningerne for brug af beviser, omfatte muligheden for at lade partens adfærd virke belastende ved bevisbedømmelsen ved for eksempel at opstille en formodning for, at det relevante spørgsmål er godtgjort, eller ved helt eller delvist at afvise påstande og anbringender og muligheden for at pålægge betaling af sagsomkostninger.³⁹ Eksterne juridiske rådgivere eller sagkyndige kan også blive genstand for disciplinære sanktioner fra deres faglige organisationer (f.eks. suspension, bøder osv.).
35. Kort sagt kan valget af fremlæggelsesforanstaltning forudsætte en omfattende evaluering af mange faktorer. Med henblik på at bistå de nationale domstole i denne evaluering og på baggrund af Kommissionens erfaringer med administrative og retslige procedurer, giver denne meddelelse et overblik over de mest almindelige foranstaltninger, der, i det omfang de er tilgængelige i medlemsstaternes procedureregler, kan anvendes til at beskytte fortrolige oplysninger, samt relevante overvejelser vedrørende effektiviteten heraf.

B. Fortrolighedskredse

36. En fortrolighedskreds er en fremlæggelsesforanstaltning, hvorved bestemte kategorier af oplysninger, herunder fortrolige oplysninger, af den fremlæggende part alene stilles til rådighed for afgrænsede kategorier af personer.⁴⁰

B.1. Fortrolighedskredse som en effektiv foranstaltning til beskyttelse af fortrolighed

37. Fortrolighedskredse kan være en effektiv foranstaltning for nationale domstole til at beskytte fortroligheden i en række situationer.
38. For det første kan fortrolighedskredse sikre fremlæggelse af kvantitative data eller meget følsomme kommercielle og/eller strategiske oplysninger, der, selvom de er relevante for parten, er meget vanskelige at sammenfatte på en meningsfuld måde⁴¹, eller som ikke kan fremlægges uden risiko for at blive overdrevent redigeret⁴² og dermed miste sin værdi som bevis. Ved at fremlægge dokumenter i fortrolighedskredsen fremlægges relevante fortrolige oplysninger, men den potentielle skade forvoldt af fremlæggelsen er kontrolleret eller minimeret ved at begrænse adgangen til oplysningerne, afhængigt af sagens specifikke omstændigheder (f.eks. dokumenternes type og art, forbindelsen mellem parterne, sammensætningen af kredsen, tredjeparts dokumenter osv.). I disse situationer er fortrolighedskredse en balance mellem behovet for fremlæggelse og forpligtelsen til at beskytte fortrolige oplysninger.⁴³

³⁹ Artikel 8, stk. 2, i erstatningsdirektivet.

⁴⁰ Denne fremlæggelsesforanstaltning kaldes også fortrolighedsklubber, afhængigt af jurisdiktionen. Denne type foranstaltning kan også anvendes i administrative procedurer. Vedrørende Kommissionens sager henvises til punkt 96 og 97 i meddelelse fra Kommissionen om bedste praksis ved behandlingen af konkurrencesager efter artikel 101 og 102 i TEUF (EUT C 308 af 20.10.2011, s. 6-32) og punkt 9 i bedste praksis for fremlæggelse af oplysninger i datarum i retssager i henhold til artikel 101 og 102 i TEUF og i henhold til EU-fusionsforordningen. Dokumentet er tilgængeligt på http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/disclosure_information_data_rooms_en.pdf. For vejledning om brug af fortrolighedskredse i Kommissionens sager henvises til http://ec.europa.eu/competition/antitrust/conf_rings.pdf.

⁴¹ Jf. f.eks. OECD's rapport af 5. oktober 2011, Procedural fairness: transparency issues in civil and administrative enforcement proceedings, s. 12; jf. også Scoping note on Transparency and Procedural Fairness as a long-term theme for 2019-2020, 6-8. juni 2018, OECD's konferencecenter, s. 4.

⁴² Med hensyn til data indsamlet af eksterne konsulenter fra deltagere i en undersøgelse gennemført af Kommissionen, konkluderede Kommissionen i punkt 21 i sin udtalelse i sagen *Sainsbury's mod Mastercard*, at oplysningerne ikke kunne anonymiseres på en måde, der fuldt ud respekterede dataleverandørernes legitime interesse i beskyttelse af deres fortrolige oplysninger.

⁴³ Jf. i denne henseende fremlæggelse til en fortrolighedskreds pålagt af Retten i sag T-296/11, *Cementos Portland Valderrivas, SA mod Kommissionen*, præmis 24: "[...] med henblik på at forene dels kontradiktionsprincippet, dels kendetegnene for procedures indledende undersøgelse på det trin, hvor den berørte virksomhed hverken har ret til

39. For det andet kan fortrolighedskredse give stordriftsfordele og effektivitetsgevinster i sagsbehandlingen, især hvis de ønskede dokumenter er omfattende, og parterne er i stand til at nå til enighed om en central liste af dokumenter, der betragtes som relevante med hensyn til kravet. Fremlæggende parter behøver ikke indgå i diskussioner om fortroligheden af specifikke oplysninger, og retten behøver ikke undersøge disse, hvilket mindsker usikkerheden og risikoen for forsinkelser på grund af forhandlinger om fortrolighed. Den fremlæggende part behøver ikke udarbejde ikke-fortrolige udgaver af de dokumenter, der bliver gjort tilgængelige i kredsen (undtagen i et mere begrænset omfang i sager, hvor fortrolighedskredse benyttes som filtreringsforanstaltning).⁴⁴
40. For det tredje kan fortrolighedskredse for nationale domstole være en effektiv foranstaltning, hvad angår de økonomiske omkostninger ved fremlæggelse af oplysninger og navnlig med hensyn til de økonomiske konsekvenser ved at pålægge parterne visse fremlæggelsesforanstaltninger. Dette kan navnlig være tilfældet, hvis parterne har forskellige økonomiske midler, og hvis denne forskel i økonomiske ressourcer påvirker deres mulighed for fuldt ud at udøve deres rettigheder. Hvis parterne for eksempel indleder diskussioner vedrørende fortrolighed om, hvorvidt yderligere adgang er nødvendig, kan sagsomkostningerne for begge parter øges betydeligt. Valg af fortrolighedskreds kan i en sådan situation bidrage til at reducere omkostningerne ved fremlæggelse, navnlig hvis parterne kan nå til enighed om en central liste af dokumenter, der betragtes som relevante for kravet.
41. For det fjerde forudsætter fortrolighedskredse ikke nødvendigvis fysisk udlevering af oplysningerne eller fysisk tilstedeværelse af medlemmerne af kredsen på et bestemt sted. Oplysningerne overføres ofte elektronisk eller tilgås i elektronisk form. Elektronisk fremlæggelse har, når det er muligt, flere fordele. Både for nationale domstole og for parterne er der ingen byrder forbundet med elektronisk fremlæggelse med hensyn til fysiske lokaler, der eventuelt skal reserveres i flere dage udelukkende til dette formål, eller behovet for at rejse til andre steder eller for at installere de nødvendige IT-værktøjer på disse forskellige steder osv.
42. Endelig kan fortrolighedskredse være en effektiv foranstaltning for at undgå risikoen for utilsigtede fejl (enten menneskelige eller tekniske), som kan forekomme i forbindelse med redigering af fortrolige oplysninger fra dokumenter.

B.2. Nedsættelsen af en fortrolighedskreds

43. Hvis en national domstol finder, at en fortrolighedskreds er en effektiv fremlæggelsesforanstaltning i en given sag, kan det være nødvendigt, at den træffer afgørelse om en række elementer, der skal indgå i en retsafgørelse, selv om visse aspekter eventuelt allerede fremgår af almene retningslinjer for domstolen eller andre procedureregler.⁴⁵ De vigtigste elementer er følgende.
- a. Fastlæggelse af de oplysninger, der er tilgængelige i kredsen
44. Den nationale domstol skal fastlægge de konkrete dele af beviserne eller kategorier af oplysninger (f.eks. en liste over dokumenter), der indgår i fortrolighedskredsen.

at blive informeret om de væsentlige elementer, som Kommissionen baserer sig på, eller har ret til aktindsigt, fastslog Retten ved sin kendelse af 14. maj 2013, at det kun var sagsøgerens advokater, der fik adgang til de af Kommissionen fremlagte oplysninger, samt at disse skulle skrive under på en fortrolighedserklæring."

⁴⁴ I denne situation kan den anmodende parts eksterne rådgiver få adgang til at gennemgå alle de begærede oplysninger med henblik på at udpege de dele af oplysningerne, der vil blive begæret fremlagt for den anmodende part. Der vil blive udarbejdet en ikke-fortrolig udgave af disse dokumenter, som vil blive delt med den anmodende part. Fortrolighedskredsen vil i disse tilfælde blive anvendt sammen med redigering.

⁴⁵ For et eksempel på tilrettelæggelse af en sag henvises til de praktiske gennemførelsesbestemmelser til Rettens procesreglement og navnlig til side 34-37, der omhandler fortrolighed (EUT 2015 L 152, s. 1, korrigendum, EUT 2016 L 196, s. 56), og de ændringer, der blev vedtaget den 13. juli 2016 (EUT 2016 L 217, s. 78).

45. I opfølgende erstatningssøgsmål kan de oplysninger, der bliver fremlagt i fortrolighedskredsen, for eksempel omfatte den fortrolige udgave af Kommissionens eller den relevante nationale konkurrencemyndigheds afgørelse, oplysninger udarbejdet og indgivet af den fremlæggende part under de administrative procedurer samt oplysninger, som den fremlæggende part har indhentet i forbindelse med aktindsigt eller andre oplysninger, der er specifikke for erstatningskravet, fra parter og tredjeparter, som ikke var part i de administrative procedurer.
46. I denne henseende kan parterne som anført ovenfor gøre det lettere for domstolen at træffe en afgørelse, hvis de er enige om en liste over centrale dokumenter, der betragtes som relevante i forbindelse med sagen. Det er imidlertid ikke altid muligt for parterne at blive enige om denne form for fremlæggelse, da andre interesser, f.eks. tredjeparters interesser, kan kræve inddragelse af den nationale domstol. Det kan derfor være nødvendigt, at fastlægge fremlæggelsesregler, selv om parterne er enige om proceduren.

b. Kredsen sammensætning

47. Efter høring af parterne kan domstolen afgøre, hvem der skal være medlem af fortrolighedskredsen samt disse medlemmers adgangsniveau.⁴⁶
48. Medlemmerne af fortrolighedskredsen vil sandsynligvis være de personer, som har ret til at gennemgå dokumenterne i fortrolighedskredsen. Der træffes afgørelse om kredsen sammensætning i den enkelte sag, og typen og arten af de oplysninger, der er omfattet af begæringen om fremlæggelse, vil være afgørende for afgørelsen.
49. Medlemmerne af den fortrolighedskreds kan spænde fra parternes eksterne rådgivere (f.eks. ekstern juridisk rådgiver eller andre rådgivere) til interne rådgivere og/eller andre virksomhedsrepræsentanter.
50. Når domstolen har truffet en afgørelse om sammensætningen af fortrolighedskredsen, kan det være nødvendigt at udpege hvert enkelt medlem ved navn, rolle eller stilling samt forhold til parterne.⁴⁷ Domstolen kan også udpege medarbejdere ved domstolen, som skal være til stede eller have adgang til kredsen sammen med parterne eller på ethvert andet tidspunkt, når der er tale om fysiske fortrolighedskredse.

Eksterne rådgivere

51. Afhængigt af forholdet mellem de begærende og de fremlæggende parter kan det være nødvendigt at begrænse adgang til kredsen til eksterne rådgivere. Eksterne rådgivere kan omfatte ikke blot juridiske rådgivere, men også andre rådgivere eller sagkyndige, som f.eks. bogholdere, økonomer, finansielle rådgivere eller revisorer afhængigt af behovene i den foreliggende sag.
52. Begrænsningen af adgang til eksterne juridiske rådgivere kan være nødvendig, fordi interne juridiske rådgivere kan have en række andre funktioner i virksomheden. En intern juridisk rådgiver er ofte direkte eller indirekte involveret i virksomhedens strategiske beslutningstagning. Risikoen for, at de oplysninger, den interne juridiske rådgiver har haft adgang til i fortrolighedskredsen, kan efterfølgende påvirke dennes rådgivning af virksomhedens ledere i forbindelse med forretningsmæssige beslutninger, kan være for høj til, at de i visse situationer kan få adgang til fortrolige oplysninger (f.eks. hvis parterne i civile sager er faktiske eller potentielle konkurrenter, og adgang til kommercielt følsomme oplysninger eller strategiske oplysninger kan give dem en urimelig konkurrencemæssig fordel; hvis parterne har et leveranceforhold; eller hvis de oplysninger, som skal fremlægges, omfatter aftaler, som stadig er gyldige, og som derfor indeholder aktuelle fortrolige oplysninger).

⁴⁶

Afgørelsen om sammensætningen af kredsen kan også fastsætte det maksimale antal medlemmer pr. part.

⁴⁷

Jf. Kommissionens udtalelse i *Servier-sagen*, der er citeret ovenfor.

53. Ekstern juridisk rådgivning er normalt ikke involveret i beslutningsprocessen i de virksomheder, de repræsenterer, og i flere medlemsstaters retssystemer anses de for at kunne se forretningshemmeligheder, strategiske planer eller andre følsomme oplysninger. Når adgang til oplysninger forbeholdes eksterne juridiske rådgivere, kan dette i et vist omfang begrænse parternes egen ret til adgang til beviser, og domstole skal derfor nøje overveje typen af de dokumenter, der fremlægges, og kun begrænse adgangen til eksterne juridiske rådgivere, når det anses for nødvendigt og muligt i henhold til EU's (jf. punkt 55 herunder om bestemmelser i direktivet om forretningshemmeligheder) og nationale procedureregler.

Interne juridiske rådgivere og/eller andre virksomhedsrepræsentanter

54. Der kan være omstændigheder, hvor den nationale domstol kan finde det hensigtsmæssigt for interne juridiske rådgivere og/eller virksomhedsrepræsentanter (f.eks. ledere eller andre medarbejdere⁴⁸) at få adgang til fortrolighedskredse. Dette kan være tilfældet, hvis (alle eller nogle af) de pågældende fortrolige oplysninger anses for mindre forretningsmæssigt følsomme, eller hvis fremlæggelse for virksomhedens medarbejdere eventuelt ikke vil forårsage nogen skader, f.eks. på grund af forholdet mellem parterne.
55. Interne juridiske rådgivere og/eller andre virksomhedsrepræsentanter kan også tildeles adgang ved begrundede anmodninger fra eksterne juridiske repræsentanter.⁴⁹ Disse anmodninger indgives, hvis den eksterne juridiske rådgiver mener, at dennes klients sag ikke kan sikres korrekt, uden at oplysninger i nogle af dokumenterne (eller dele af dem) fremlægges for klienten. Dette er f.eks. tilfældet, hvis den eksterne juridiske rådgiver ikke er i stand til at bedømme nøjagtigheden eller relevansen af oplysningerne for partens krav, eller hvis oplysningerne er meget tekniske eller produkt-/ydelsesspecifikke og kræver kendskab til branchen eller industrien for at kunne foretage en relevant vurdering. I forbindelse med retssager vedrørende ulovlig erhvervelse, anvendelse eller videregivelse af forretningshemmeligheder fastlægger artikel 9, stk. 2, i direktivet om forretningshemmeligheder, at den begrænsede kreds af personer skal bestå af mindst én fysisk person fra hver af parterne.⁵⁰
56. I nogle medlemsstaters retssystemer er der desuden mulighed for i særlige tilfælde at indhente domstolens samtykke til at dele specifikke oplysninger med interne juridiske rådgivere eller med virksomhedsrepræsentanter uden at lade disse personer blive medlemmer i kredsen.
57. Interne juridiske rådgiveres og/eller virksomhedsrepræsentanters adgang skal vurderes i den enkelte sag og kan afhænge af, hvor tæt de personer, parterne foreslår, er på den forretning eller det aktivitetsområde, som anmodningen omhandler, eller andre faktuelle forhold.
58. Afhængigt af de konkrete nationale bestemmelser og de specifikke konkrete forhold kan fortrolighedskredsen bestå af udelukkende eksterne juridiske rådgivere eller af en blanding af eksterne juridiske rådgivere, andre eksterne sagkyndige (f.eks. økonomer, bogholdere, revisorer osv.), interne juridiske rådgivere og/eller virksomhedsrepræsentanter.

Adgangsret

59. Når fortrolighedskredsen består af eksterne og interne juridiske rådgivere og/eller virksomhedsrepræsentanter, er det muligt, at alle parter har adgang til alle de oplysninger, der fremlægges i kredsen, eller at de tildeles forskellige adgangsrettigheder.
60. Det kan forekomme, at fortrolighedskredsen består af to adgangs niveauer: en indre kreds bestående af eksterne juridiske rådgivere, der har adgangsret til de mest følsomme oplysninger, og en ydre kreds bestående af interne juridiske rådgivere og/eller virksomhedsrepræsentanter, der har adgangsret til de øvrige fortrolige oplysninger.

⁴⁸ F.eks. personer, der er ansat af den begærende part gennem ansættelseskontrakter eller en anden type tjeneste eller kontraktlige aftaler.

⁴⁹ Jf. meddelelse om aktindsigt, punkt 47 til inspiration.

⁵⁰ Dette krav er begrænset til forretningshemmeligheder og kan ikke ekstrapoleres til andre fortrolige oplysninger.

61. Ved begrundet anmodning fra den fremlæggende part, kan domstolen - afhængigt af de nationale procedurer - også indføre særlige restriktioner i forbindelse med visse kredsmedlemmers adgang til specifikke dokumenter.
62. I nogle tilfælde kan også administrativt personale og/eller støttepersonale få adgang til fortrolighedskredsen (herunder bl.a. eksterne leverandører af støtteydelser i forbindelse med eDisclosure eller retssagen, der yder elektroniske tekniske tjenesteydelser) under supervision af andre personer, der er udpeget i kredsen, og med samme fortrolighedsforpligtelser.

c. Skriftlige tilsagn fra kredsens medlemmer

63. Medlemmerne af fortrolighedskredsen kan blive bedt om at fremsætte skriftlige tilsagn til domstolen vedrørende fortrolig behandling af alle oplysninger, der indgår i fortrolighedskredsen.
64. Sådanne tilsagn kan *blandt andet* omhandle forpligtelsen til ikke at videregive de fortrolige oplysninger til andre personer end dem, der er opført som medlemmer af fortrolighedskredsen, uden udtrykkeligt samtykke fra domstolen;⁵¹ forpligtelsen til kun at anvende de fortrolige oplysninger i forbindelse med de civile sager, hvor pålægget om fremlæggelse blev udstedt; forpligtelsen til at sikre en passende opbevaring af oplysningerne blandt kredsens medlemmer; forpligtelsen til at vedtage alle de foranstaltninger, der under omstændighederne er nødvendige for at forhindre uautoriseret adgang; forpligtelsen til at returnere eller tilintetgøre alle kopier af dokumenter, der indeholder fortrolige oplysninger; forpligtelsen til ikke at trykke de dokumenter, der tilgås i elektronisk form, eller til efter en bestemt dato at gøre dem utilgængelige for de udpegede personer fra en computer eller en enhed osv.
65. Disse tilsagn og især forpligtelsen til ikke at videregive de fortrolige oplysninger til klienter kan være af stor betydning i de jurisdiktioner, hvor eksterne juridiske rådgivere i henhold til fagets advokatregler eller andre regler har pligt til at dele oplysninger med deres klienter.
66. Hvis virksomhedsrepræsentanter deltager i en fortrolighedskreds, kan de desuden være omfattet af temmelig strenge krav. Den nationale domstol kan f.eks. finde det hensigtsmæssigt at kræve, at den pågældende medarbejder ikke længere er ansat i det forretningsområde, som kravet omhandler.

d. Logistik

67. Fortrolighedskredse forudsætter, at nationale domstole træffer afgørelser om forskellige foranstaltninger, der vedrører organisation, infrastruktur og logistik.⁵² For det første kan fortrolighedskredse omfatte fysisk eller elektronisk fremlæggelse af fortrolige oplysninger. Fysisk fremlæggelse kan tilrettelægges og finde sted i domstolens lokaler, hvor retspersonale kontrollerer fremlæggelsen, eller hos parterne i deres lokaler uden inddragelse af domstolen. Fysisk fremlæggelse kan indebære overdragelse af papirkopier af dokumenter, men også fremlæggelse af beviser i form af en CD, DVD eller en USB-nøgle på et fysisk sted i domstolens eller parternes lokaler.
68. Fremlæggelse i en fortrolighedskreds kan også ske med elektroniske midler. I sådanne tilfælde uploades og opbevares oplysningerne på en elektronisk adresse (f.eks. en sky), så længe fremlæggelsen varer, og adgang til oplysningerne beskyttes med adgangskode.
69. Hvis fremlæggelsen af oplysningerne i fortrolighedskredsen ikke foretages elektronisk men finder sted i domstolens lokaler, kan det være nødvendigt for domstolen at sikre, at de

⁵¹ Dette er en afvigelse fra den sædvanlige praksis, hvor en parts juridiske repræsentant til vedkommendes klient må videregive oplysninger og processkrifter, der er modtaget fra andre parter i sagen, og drøfte dem frit.

⁵² Beskyttelsen af fortrolige oplysninger i forbindelse med begæringer om fremlæggelse kan forudsætte ændringer af, hvordan domstolens logistik eller endda telematiske procedurer normalt fungerer, eller de kan indføre ad hoc-procedurer for enkelte sager inden for grænserne af gældende national procedurelovgivning.

faciliteter, der giver adgang til oplysningerne, er egnede, medmindre det tillades, at de personer, der har adgang til kredsen, medbringer deres eget udstyr.

70. For det andet kan domstolen fastlægge, hvor længe fremlæggelsen varer.
71. For det tredje kan det være nødvendigt for domstolen at beslutte på hvilke tidspunkter, fremlæggelseslokalerne er tilgængelige (f.eks. kun inden for kontortid), om domstolens personale skal være til stede i fremlæggelseslokalerne, om sedler eller mapper må medbringes i lokalene osv.
72. Med henblik på at sikre, at fortrolige oplysninger, der fremlægges for parternes eksterne rådgivere i en fortrolighedskreds, er beskyttet i løbet af hele sagsforløbet, kan nationale domstole anmode om, at parterne indsender både en fortrolig og en ikke-fortrolig udgave af deres processkrifter (sidstnævnte kan for eksempel udelukkende omfatte kvantitative data i aggregeret eller anonymiseret form),⁵³ at der for eksempel kun henvises til dem i et fortroligt bilag, eller at der træffes andre foranstaltninger til at beskytte disse oplysningers fortrolige karakter.

C. Redigeringer

73. Når der træffes afgørelse om en passende fremlæggelsesforanstaltning, kan nationale domstole også overveje at pålægge den fremlæggende part at redigere dokumenterne ved at fjerne fortrolige oplysninger. Denne procedure kaldes redigering.
74. Redigering kan omfatte udskiftning af hver fortrolig oplysning med anonymiserede oplysninger eller aggregerede tal, udskiftning af slettede afsnit med informative eller relevante ikke-fortrolige sammendrag eller fuldstændig overstregning af dele af dokumenterne, der indeholder fortrolige oplysninger.
75. Fremlæggende parter kan pålægges at begrænse redigering til, hvad der er strengt nødvendigt for at beskytte oplysningsejernes interesser. Begrænsede redigeringer af visse fortrolige oplysninger kan være tilstrækkelige til at beskytte alle fortrolige oplysninger i en række dokumenter. For eksempel kan redigering af kunders navne uden at redigere de respektive mængder af det leverede produkt være tilstrækkeligt til at beskytte fortrolighed.⁵⁴
76. Redigering af relevante oplysninger uden at erstatte oplysningerne med en ikke-fortrolig udgave vil ikke nødvendigvis være et passende kompromis mellem den fremlæggende parts ret til beskyttelse af fortrolige oplysninger og den begærende parts ret til adgang til beviser til understøttelse af sit krav eller forsvar. Overdreven redigering af hele sider eller afsnit i dokumenter eller hele bilag vil eventuelt heller ikke være acceptabelt i henhold til sagens formål.

C.1. Redigeringer som en effektiv foranstaltning til beskyttelse af fortrolighed

77. Redigeringer kan være en effektiv foranstaltning til beskyttelse af fortrolige oplysninger for kategorier af dokumenter, når dokumenterne til trods for udskiftning af fortrolige oplysninger med en ikke-fortrolig udgave, og oplysningerne i dokumenterne fortsat er relevante og egnede til, at den part, der begærer fremlæggelse, kan udøve sin ret.
78. Brug af redigeringer kan derfor være særligt effektive, når de fortrolige oplysninger omhandler markedsoplysninger og -tal (f.eks. omsætning, fortjeneste, markedsandele mv.), som kan erstattes med repræsentative intervaller, eller hvor kvalitative oplysninger kan opsummeres i et meningsfuldt sammendrag.

⁵³ Ikke-fortrolige udgaver af processkrifterne skal give de øvrige parter mulighed for at forstå de argumenter og beviser, der henvises til, så de kan drøfte sagen med deres juridiske repræsentanter og instrueres i overensstemmelse hermed.

⁵⁴ Adgang til oplysninger om leverede mængder kan være afgørende for at kvantificere den forvoldte skade på et lavere niveau i forsyningskæden (dvs. ved indirekte kunder).

79. Redigeringer kan også være en effektiv foranstaltning til beskyttelse af fortrolige oplysninger, når mængden af fortrolige oplysninger, der skal fremlægges, er begrænset. Hvis antallet af dokumenter, der skal redigeres, er meget stort, kan andre fremlæggelsesforanstaltninger, afhængigt af sagens omstændigheder, være mere passende, i betragtning af den mængde af tid, omkostninger og ressourcer, der skal afsættes for at udarbejde ikke-fortrolige udgaver.
80. Endelig kan redigering af tredjeparters fortrolige oplysninger også være effektiv, når indehaveren af oplysningerne har oplysninger fra tredjeparter i sin besiddelse, som måske ikke er fortrolige for indehaveren, men som kan være fortrolige for den begærende part.⁵⁵ Dette kan for eksempel være tilfældet, hvis den begærende part, som får adgang til oplysningerne, og tredjeparten er konkurrenter. I sådanne tilfælde kan det være nødvendigt, at den fremlæggende part når til enighed med tredjeparter om at fremlægge de fortrolige oplysninger eller på anden vis bliver enig med parten om et forslag til redigering.⁵⁶ Nationale domstole kan dog konkludere, at redigeringer er mindre effektive i de sager, hvor begæringen omfatter mange dokumenter fra en tredjepart, fordi interaktionen med tredjeparten i denne forbindelse kan gøre opgaven mere kompleks.

C.2. Redigering af fortrolige oplysninger

81. Afhængigt af de forskellige procedureregler kan nationale domstole være mere eller mindre aktivt involveret i redigeringsprocessen. Nationale domstole kan føre tilsyn med og kontrollere redigeringsprocessen og være kontaktperson for parterne og tredjepart. Alternativt kan parterne i første omgang være ansvarlige for at sikre ikke-fortrolige udgaver og/eller for at blive enige med tredjeparter om forslag til redigering.
82. Med henblik på at styre processen med at udarbejde ikke-fortrolige udgaver kan det være nyttigt for de nationale domstole at udstede overordnede retningslinjer til parterne og/eller sagsspecifikke retningslinjer for sager, der behandles for domstolen, hvis det er muligt i henhold til nationale procedureregler. Sådanne retningslinjer kan være nyttige for at fastsætte den procedure, som domstolene forventer, at parterne vil følge med hensyn til redigering af fortrolige oplysninger og klar definering af respektive ansvarsområder.
83. Med henblik på en effektiv behandling af anmodninger om redigeringer kan nationale domstole anmode parterne om:
- (i) at markere alle fortrolige oplysninger i de oprindelige fortrolige dokumenter med kantet parentes og fremhæve dem på en sådan måde, at oplysningerne fortsat kan læses, før der træffes afgørelse om, hvad der skal redigeres
 - (ii) at udarbejde en liste over alle de oplysninger, der foreslås redigeret (hvert ord, hver oplysning, hvert afsnit og/eller punkt, der skal redigeres)
 - (iii) for hver foreslået redigering at indsende begrundelsen for, hvorfor oplysningerne skal behandles fortroligt
 - (iv) ikke at erstatte de redigerede oplysninger med generelle angivelser såsom "forretningshemmelighed", "fortrolig" eller "fortrolige oplysninger", men at erstatte dem med et informativt og meningsfyldt sammendrag af de redigerede oplysninger.⁵⁷ Ved redigering af kvantitative oplysninger (f.eks. salg, omsætning, fortjeneste, markedsandel, priser m.v.) kan der anvendes meningsfulde intervaller eller

⁵⁵ Dette kan forekomme, fordi dokumenterne fra en tredjepart ikke indeholder fortrolige oplysninger *over for* indehaveren af oplysningerne, eller fordi den, som er i besiddelse af oplysningerne, allerede har haft adgang til en ikke-fortrolig udgave af dokumenterne, hvor de oplysninger, der betragtes som fortrolige *over for* indehaveren af oplysningerne, tidligere er blevet redigeret.

⁵⁶ Dette skyldes, at selv om den, som er i besiddelse af oplysningerne, for eksempel accepterer fortrolighedskredsens betingelser, er dette ikke nødvendigvis acceptabelt for tredjepart. Jf. Kommissionens udtalelse i *Sainsbury's Supermarkets Ltd mod MasterCard Incorporated m.fl.*, der er citeret ovenfor, præmis 23.

⁵⁷ See, f.eks. artikel 103, stk. 3, i Rettens procesreglement.

aggregerede tal. Ved oplysninger om salg og/eller omsætning vil intervaller på mere end 20 % af det nøjagtige tal eventuelt ikke give mening; og ligeledes for markedsandele, vil intervaller på mere end 5 % afhængigt af omstændighederne ved den sag, der behandles ved domstolen, eventuelt heller ikke være relevante

- (v) at indgive ikke-fortrolige udgaver af de pågældende dokumenter, som gengiver struktur og format af de fortrolige udgaver. Navnlig oplysninger i det originale dokument såsom overskrifter, sidenumre og afsnitsnummerering bør forblive uændret, således at den person, der læser dokumentet, er i stand til at forstå omfanget af redigeringerne, og i hvilket omfang redigeringerne påvirker muligheden for at forstå oplysningerne, når de fremlægges
 - (vi) at sikre, at de ikke-fortrolige udgaver, der er indgives, er teknisk pålidelige, og at de redigerede oplysninger ikke kan udledes på nogen måde, herunder ved hjælp af kriminaltekniske værktøjer.
84. Når anmodningerne om redigeringer er indgivet, vil det være op til den nationale domstol at afgøre, om de foreslåede redigeringer er acceptable. Hvis der er uenighed, bør domstolen høre de parterne og tredjeparter, inden den træffer afgørelse.
85. Efter redigeringen kan de ikke-fortrolige udgaver af originaldokumenterne bruges i hele den civile retssag, og der kan ikke kræves nogen yderligere beskyttelse.

D. Udnævnelse af sagkyndige

86. I nogle jurisdiktioner kan nationale domstole også beslutte at udpege en tredjepart med ekspertise inden for et bestemt område (f.eks. regnskab, økonomi, konkurrenceret, revision osv.) til efter en fremlæggelsesbegæring at få adgang til de fortrolige oplysninger. En af domstolen udpeget sagkyndigs rolle adskiller sig fra sagkyndige udpeget af parterne, som i nogle jurisdiktioner ofte benyttes til at støtte en parts krav eller forsvar.
87. Hvis nationale procedureregler tillader det, kan den sagkyndige f.eks. pålægges at udarbejde et meningsfyldt ikke-fortroligt sammendrag af oplysningerne, der skal stilles til rådighed for den begærende part. Alternativt, og afhængigt af de gældende nationale procedureregler, kan den sagkyndige anmodes om at udarbejde en fortrolig rapport, der kun stilles til rådighed for den begærende parts eksterne juridiske rådgivere og en ikke-fortrolig udgave af rapporten til den begærende part.

D.1. Udpegning af sagkyndige som en effektiv foranstaltning til beskyttelse af fortrolighed

88. Udpegning af sagkyndige kan vise sig at være en effektiv foranstaltning, for det første hvis de oplysninger, der skal fremlægges, kommercielt er meget følsomme og af kvantitativ eller teknisk art (f.eks. oplysninger i handels- og regnskabsbøger, kundeoplysninger, fremstillingsprocesser osv.). I sådanne tilfælde kan den sagkyndige sammenfatte og/eller aggregere fortrolige oplysninger med henblik på at gøre dem tilgængelige for den part, der begærer fremlæggelse.
89. For det andet kan sagkyndige også være effektive, hvis en af parterne begærer yderligere adgang til fortrolige dokumenter, der indeholder underliggende oplysninger. Dette kan forekomme f.eks. i erstatningskrav, hvor det er nødvendigt at have adgang til underliggende oplysninger for at anslå, hvor stor en del af overprisen, der er overvæltet (f.eks. salgspriser, salgsmængde, rabatter, interne dokumenter med angivelse af prisstrategier osv.).
90. For det tredje kan domstolen i sager hvor en meget stor andel af de dokumenter, der skal fremlægges, vedrører tredjeparters fortrolige oplysninger, finde det mere effektivt at udnævne en sagkyndig, der får adgang til oplysningerne og giver sit syn på, om oplysningerne er

fortrolige, end at indgå i drøftelser med parterne om omfanget af redigeringer eller nedsætte en fortrolighedskreds.

D.2. Instruktion af sagkyndige

91. Det vil være op til den nationale domstol at udpege og instruere de udnævnte sagkyndige. Afhængigt af de forskellige procedureregler kan nationale domstole have mulighed for at udnævne eksterne uafhængige sagkyndige fra en liste over sagkyndige, der er "godkendte af domstolen", fra en liste over sagkyndige foreslået af parterne osv. I henhold til nationale procedureregler, skal den nationale domstol, når den udnævner en sagkyndig, også overveje eller beslutte, hvem der skal afholde udgifterne til den sagkyndige.
92. Så snart den sagkyndige er valgt, kan den nationale domstol anmode den sagkyndige om at afgive skriftlige tilsagn om fortrolig behandling af alle oplysninger, som vedkommende får adgang til.
93. Ligesom medlemmerne af en fortrolighedskreds kan sagkyndige pålægges at være indforstået med ikke at videregive fortrolige oplysninger til andre personer end dem, der er anført af domstolen, eller uden domstolens udtrykkelige samtykke; til kun at anvende de fortrolige oplysninger i forbindelse med de civile sager, hvor pålægget om fremlæggelse blev udstedt; til at sikre en passende opbevaring af oplysningerne; til at vedtage de foranstaltninger, der efter omstændighederne er nødvendige for at forhindre uautoriseret adgang og til at returnere eller tilintetgøre alle kopier af dokumenter, der indeholder fortrolige oplysninger osv.
94. Sagkyndige kan også pålægges at erklære alle interessekonflikter, som kan forhindre dem i at udføre deres opgave.
95. Domstolen kan desuden instruere den sagkyndige med hensyn til, hvilken type rapport der skal udarbejdes (f.eks. et sammendrag, en rapport med aggregerede data osv.), med hensyn til om den sagkyndige skal udarbejde både en fortrolig og en ikke-fortrolig udgave af rapporten.
96. Når der udarbejdes en fortrolig udgave af den sagkyndiges rapport, må den som udgangspunkt kun deles med parternes eksterne juridiske repræsentanter, og parterne må kun få adgang til den ikke-fortrolige udgave af rapporten. Hvis den nationale domstol begrænser adgangen til den fortrolige udgave af rapporten, der er udarbejdet af en sagkyndig, til en parts eksterne juridiske repræsentant, bliver den eksterne juridiske repræsentant anmodet om ikke at videregive de fortrolige oplysninger i rapporten til sin klient. Hvis parterne i henhold til nationale procedureregler har ret til at udpege deres egne sagkyndige, kan uafhængige sagkyndiges opdrag tage dette forhold i betragtning og også give parternes sagkyndige adgang til beviserne.
97. Forudsat at parterne i henhold til nationale bestemmelser ville have adgang til en fortrolig udgave af den sagkyndiges rapport, vil alle undtagelser, der er fremhævet ovenfor vedrørende klienters adgang til fortrolige oplysninger, der er fremlagt i en fortrolighedskreds (jf. punkt 54-57), også finde anvendelse i en sådan situation.

IV. Beskyttelse af fortrolige oplysninger under hele sagen og efterfølgende

98. Nationale domstole skal eventuelt også overveje, hvordan fortrolige oplysninger vil blive anvendt og citeret, f.eks. i processkrifter og/eller under retsmøderne.
99. Hvis for eksempel parternes repræsentanter benytter oplysninger, de har haft adgang til i en fortrolighedskreds, eller som indgår i en fortrolig rapport fra en sagkyndig i deres processkrifter, kan den nationale domstol anmode dem om kun at henvise til sådanne oplysninger i fortrolige bilag, der skal indsendes sammen med de primære processkrifter. Hvis parternes repræsentanter ønsker at henvise til sådanne oplysninger under retsmødet, eller hvis en sagkyndig høres om sådanne beviser, kan den nationale domstol begære retsmøder *for lukkede døre*, hvis det er muligt i henhold til gældende civile retsplejeregler.

100. Behovet for at beskytte fortrolige oplysninger kan også opstå senere, f.eks. på tidspunktet for vedtagelse, meddelelse eller offentliggørelse af retsafgørelser, i forbindelse med anmodninger om adgang til rettens optegnelser eller i appelskrifter. De fortrolige rapporter fra sagkyndige kan indgå i domstolens sagsakter. I sådanne tilfælde kan det være nødvendigt for nationale domstole at træffe foranstaltninger til at beskytte sådanne oplysninger, efter den civile sag er afsluttet eller, hvis det ikke er muligt, at anmode de sagkyndige om kun at udarbejde ikke-fortrolige udgaver af deres rapporter.

A. Retsmøder for lukkede døre

101. I henhold til princippet om et åbent retssystem er civile retssager som udgangspunkt offentlige⁵⁸, og nationale domstole kan opveje interessen i at beskytte fortrolige oplysninger mod behovet for at begrænse indskrænkning af princippet om et åbent retssystem.
102. Nationale domstole kan beslutte at undtage henvisninger til fortrolige oplysninger i offentlige retsmøder eller kun at afholde den del af retsmøderne, hvor der eventuelt vil blive drøftet fortrolige oplysninger *for lukkede døre*. Nationale domstole skal i så fald afgøre, hvem der skulle have lov til at deltage i retsmødet for lukkede døre. Denne afgørelse kan afhænge af, hvordan og til hvem de fortrolige oplysninger blev fremlagt (f.eks. parternes eksterne rådgivere, en sagkyndig, parternes virksomhedsrepræsentanter mv.).
103. Retsmøder *for lukkede døre* kan være et effektivt middel til at behandle fortrolige beviser, der er fremlagt i en fortrolighedskreds, eller til at høre sagkyndige om de fortrolige beviser, der indgår i deres rapporter.
104. Kun de eksterne og/eller interne virksomhedsrepræsentanter, som fik adgang til de fortrolige dokumenter i fortrolighedskredsen og (hvis det er relevant) den sagkyndige, som vurderede oplysningerne, må deltage i den del af retsmøderne, der afholdes *for lukkede døre*.

B. Offentliggørelse

105. Nationale domstole kan være nødt til at sikre, at alle afgørelser eller domme, der offentliggøres, ikke indeholder fortrolige oplysninger.
106. For at beskytte parternes eller tredjeparters fortrolige oplysninger kan nationale domstole, når de afsiger dom og giver pålæg om offentliggørelse, overveje at anonymisere alle oplysninger, der kan identificere kilden til oplysningerne/eller at redigere de dele af dommen, der henviser til fortrolige oplysninger, i den offentligt tilgængelige udgave af dommen.⁵⁹
107. Ud over offentliggørelse kan domstolen ligeledes overveje, hvordan fortrolige oplysninger skal beskyttes i den udgave af dommen, der skal meddeles til parterne, uden at dette berører parternes klageadgang.

C. Adgang til retsprotokoller

108. Det kan også være nødvendigt for de nationale domstole at beskytte fortrolige oplysninger i forbindelse med begæringer om adgang til retsprotokoller (enten til dommen alene eller til alle sagsakterne), hvis det er muligt i henhold til nationale procedureregler.
109. Nationale domstole kan beslutte at begrænse adgangen enten hvad angår domstolens sagsakter (ved f.eks. at nægte adgang til dokumenter, der fremlægges i en fortrolighedskreds, rapporter fra sagkyndige, referater af retsmøder, fortrolige udgaver af processkrifter osv.) eller med hensyn til samtlige sagsakter. Nationale domstole kan navnlig være nødt til at give pålæg om

⁵⁸ Jf. artikel 6 i den europæiske menneskerettighedskonvention og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, som er citeret ovenfor. Undtagelser fra dette princip kan i visse medlemsstater vedrøre opretholdelse af den offentlige orden, beskyttelse af grundlæggende rettigheder eller andre overordnede mål.

⁵⁹ Jf. også artikel 9, stk. 2, litra c), i direktivet om forretningshemmeligheder.

en ikke-fortrolig udgave af referatet af retsmødet, der skal indgå i domstolens sagsakter, eller beslutte, at nogle oplysninger, der er citeret i løbet af retsmødet, ikke skal fremgå af protokollen.

110. Når domstolene skal afgøre om adgang skal begrænses helt eller delvist, kan det være nødvendigt at vurdere, hvem der begærer adgang til domstolens sagsakter. Det kan f.eks. være nødvendigt, at domstolene tager i betragtning, at de personer, der begærer adgang, kan være aktive på samme marked eller i samme branche som de parter, der er involveret i den civile sag (f.eks. parternes konkurrenter, forretningspartnere osv.), og at de kan have en særlig interesse i at få adgang til domstolens sagsakter, efter at sagen er afsluttet.
111. Afhængigt af gældende nationale procedureregler kan domstolen, hvis mængden af fortrolige oplysninger er stor, og der i løbet af sagen blev givet pålæg om f.eks. fortrolighedskredse, overveje helt at forsegle domstolens sagsakter mod adgang i en periode, hvilket kan være mere effektivt, end at gennemgå alle akterne med henblik på at udtrække kategorier af dokumenter eller dokumenter, som eventuelt vil være tilgængelige, når dommen er afsagt.